

REKOMENDACJA R (91) 10 I NOTA WYJAŚNIAJĄCA

KOMITETU MINISTRÓW DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE UDOSTĘPNIANIA OSOBOM TRZECIM DANYCH OSOBOWYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU INSTYTUCJI PUBLICZNYCH

*(przyjęta¹ przez Komitet Ministrów 9 września 1991 r.
podczas 461 spotkania Ministrów Delegatów)*

Komitet Ministrów na mocy art. 15.b Statutu Rady Europy,

Zważywszy, że celem Rady Europy jest urzeczywistnienie jak najściślejszego związku między jej Państwami Członkowskimi;

Mając na uwadze, że informatyka umożliwia instytucjom publicznym rejestrowanie danych, łącznie z danymi osobowymi, w zbiorach elektronicznych tworzonych w ramach pełnienia swoich zadań;

Świadomy faktu, że nowe techniki zautomatyzowanego rejestrowania tych danych umożliwiają szeroki dostęp osób trzecich do tych danych, przyczyniając się do szerszego przepływu informacji w społeczeństwie, do czego Komitet Ministrów nawoływał w swojej Rekomendacji Nr R (81)19 w sprawie dostępu do informacji będących w posiadaniu administracji publicznej jak również w swojej Deklaracji z 29 kwietnia 1982 r. w sprawie swobody wypowiedzi i informacji;

Uznając jednakże, że zautomatyzowanie danych zgromadzonych i zarejestrowanych przez instytucje publiczne oznacza konieczność uwzględnienia znaczenia tego faktu dla danych osobowych lub dla zbiorów danych zawierających dane osobowe zgromadzone i zarejestrowane przez instytucje publiczne w ramach pełnienia ich zadań;

Uznając zwłaszcza, że zautomatyzowanie zbiorów zawierających dane osobowe zwiększyło ryzyko ingerencji w prywatność ze względu na ułatwienie dostępu za pośrednictwem środków telematycznych do danych osobowych znajdujących się w zbiorach przechowywanych przez instytucje publiczne, jak również udostępnianie tych danych osobowych lub tych zbiorów osobom trzecim;

Mając na uwadze w tym względzie rosnącą w sektorze prywatnym tendencję wykorzystywania dla celów handlowych danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe, będących w posiadaniu instytucji publicznych jak również pojawienie się praktyk w instytucjach publicznych mających na celu udostępnienie danych osobowych lub zbiorów

zawierających dane osobowe, za pomocą środków elektronicznych, osobom trzecim na zasadach handlowych;

Zdecydowany wobec powyższego promować zasady ochrony danych ustalone Konwencją o ochronie osób w zakresie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych z 28 stycznia 1981 r. w celu zapewnienia, aby udostępnianie danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe przez instytucje publiczne osobom trzecim, w szczególności za pomocą środków elektronicznych, opierało się na zasadach prawnych i było objęte gwarancjami dla osoby, której dane dotyczą;

Uznając zwłaszcza, że zasady ochrony danych powinny znaleźć odzwierciedlenie w nowym kontekście informatycznym, którym obecnie charakteryzuje się udostępnianie danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe osobom trzecim zgodnie z postanowieniami prawnymi regulującymi dostępność danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe dla osób trzecich;

Zaleca rządów Państw Członkowskich:

- I. uwzględnianie zasad zawartych w Załączniku do niniejszej Rekomendacji za każdym razem, gdy dane osobowe lub zbiory zawierające dane osobowe zgromadzone i zarejestrowane przez instytucje publiczne mogą być dostępne dla osób trzecich;
- II. uwzględnienie zasad zawartych w Załączniku do niniejszej Rekomendacji w przepisach i praktykach dotyczących automatyzacji i udostępniania osobom trzecim, za pomocą środków elektronicznych, danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe;
- III. zapewnienie rozpowszechnienia wśród instytucji publicznych zasad zawartych w Załączniku do niniejszej Rekomendacji;
- IV. zwrócenie uwagi organów powołanych z mocy ustawodawstwa o ochronie danych lub ustawodawstwa o dostępie do informacji sektora publicznego na zasady zawarte w Załączniku do niniejszej Rekomendacji.

Załącznik do Rekomendacji Nr R(91)10

1. Zakres stosowania i definicje

- 1.1 Zasady zawarte w niniejszej Rekomendacji mają zastosowanie do danych osobowych przetwarzanych w zautomatyzowanych zbiorach przez instytucje publiczne i mogących być przedmiotem udostępnienia osobom trzecim.
- 1.2 Państwa Członkowskie mogą rozszerzyć zakres stosowania niniejszej Rekomendacji poprzez włączenie danych dotyczących zgromadzeń, towarzystw, zrzeszeń itd., mających lub nie mających osobowości prawnej, jak również danych osobowych w formie niezautomatyzowanej.

W rozumieniu niniejszej Rekomendacji:

- 1.3 - Określenie "dane osobowe" oznacza wszelkie informacje dotyczące osoby zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania (osoba, której dane dotyczą). Osoby fizycznej nie uważa się za „możliwą do zidentyfikowania”, jeśli tego rodzaju identyfikacja wymaga nadmiernego zaangażowania czasu, sił i środków.

- Określenie "instytucje publiczne" oznacza wszelkie organy administracji, instytucje lub inne jednostki pełniące funkcje publiczne lub funkcje interesu publicznego za pomocą uprawnień wynikających z posiadanego władztwa publicznego.

Prawo krajowe może rozszerzyć zasięg znaczenia określenia "instytucje publiczne".

- Określenie "zbiory dostępne dla osób trzecich" oznacza zbiory będące w posiadaniu instytucji publicznych i zawierające dane osobowe, które mogą podlegać podaniu do wiadomości publicznej lub być udostępnione osobom trzecim mającym w tym szczególnie interes oraz będące w zgodzie z ogólnym ustawodawstwem dotyczącym dostępu do informacji sektora publicznego lub swobody informacji, z przepisami konstytucyjnymi jak również z przepisami szczególnymi, rozporządzeniami lub orzecznictwem upoważniającym osoby trzecie do dostępu do informacji będących w posiadaniu instytucji publicznych, również za pośrednictwem oficjalnej publikacji.
- Określenie "udostępnienie" oznacza umożliwienie wglądu do zbiorów lub do danych osobowych, poprzez umożliwienie ich przeglądania, ich przekazanie, upowszechnienie lub oddanie do dyspozycji, niezależnie od użytych środków lub nośników.
- Określenie "osoba trzecia" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, której dane osobowe są udostępniane przez instytucje publiczne z wyłączeniem innych instytucji publicznych.

Prawo krajowe może rozszerzyć zasięg określenia "osoby trzecie".

2. Poszanowanie prywatności i Zasady ochrony danych

2.1 Udostępnianie, w szczególności za pomocą środków elektronicznych, danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe osobom trzecim powinno być obwarowane zabezpieczeniami i gwarancjami mającymi uchronić prywatność osób, których dane dotyczą, przed niepotrzebnym naruszeniem.

W szczególności udostępnianie osobom trzecim danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe może mieć miejsce pod warunkiem, że:

- a) jest to przewidziane przepisami prawa szczególnego; lub
 - b) są one publicznie dostępne z mocy przepisów prawa regulujących dostęp do informacji sektora publicznego; lub
 - c) udostępnienie jest zgodne z przepisami prawa krajowego dotyczącego ochrony danych; lub
 - d) osoba, której dane dotyczą udzieliła wyraźnej i świadomej zgody.
- 2.2 O ile prawo krajowe nie przewiduje odpowiednich zabezpieczeń i gwarancji dla osób, których dane dotyczą, dane osobowe lub zbiory zawierające dane osobowe nie mogą być udostępniane osobom trzecim dla celów niezgodnych z celami, dla których zostały zgromadzone.
- 2.3 Ustawodawstwo krajowe dotyczące ochrony danych musi mieć zastosowanie do przetwarzania przez osobę trzecią danych osobowych, które zostały jej udostępnione przez instytucje publiczne.

3. Dane szczególnie chronione

3.1 Dane osobowe mieszczące się w kategorii danych szczególnie chronionych, o których mowa w artykule 6 Konwencji o ochronie danych w zakresie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych nie powinny być rejestrowane w zbiorze czy w części zbioru ogólnie dostępnego dla osób trzecich.

Wszelkie odstępstwa od tej zasady powinny być ściśle przewidziane prawem i objęte odpowiednimi gwarancjami i zabezpieczeniami chroniącymi osobę, której dane dotyczą.

3.2 Postanowienia Zasady 3.1 nie uniemożliwiają rejestrowania w zbiorach dostępnych dla osób trzecich kategorii danych, które w innych okolicznościach mogłyby być uznane za dane szczególnie chronione, dotyczące życia publicznego osób, gdy osoby te pełnią funkcje publiczne i z tego względu udostępniają dotyczące ich dane osobom trzecim.

4. Dane powszechnie dostępne

4.1 Cele, dla których dane będą gromadzone i przetwarzane w zbiorach dostępnych dla osób trzecich jak również interes publiczny uzasadniający ich dostępność powinny zostać wskazane zgodnie z prawem i z krajowymi praktykami.

4.2 Osoba, której dane dotyczą powinna, przed lub w trakcie gromadzenia danych, być poinformowana, zgodnie z prawem i z krajowymi praktykami, o obligatoryjnym lub fakultatywnym charakterze podawania danych, o podstawach prawnych oraz o celu gromadzenia i przetwarzania danych osobowych, jak również o interesie publicznym, uzasadniającym ich dostępność.

Instytucje publiczne powinny być w stanie zapobiec, aby dane osobowe zarejestrowane w zbiorach dostępnych publicznie i dotyczące osób, których bezpieczeństwo i prywatność są szczególnie zagrożone, były udostępniane osobom trzecim.

5. Dostęp i udostępnianie danych osobowych za pomocą środków elektronicznych

5.1 Zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych dostępnych dla osób trzecich powinno być prowadzone zgodnie z prawem krajowym.

Prawo to powinno określać warunki udostępniania i dostępu do danych i w szczególności obejmować automatyczne udostępnianie i wgląd do tych danych on-line.

5.2 Przy automatycznym udostępnianiu powinny być wprowadzone środki techniczne ograniczające zakres zapytań i poszukiwań w celu przeciwdziałania nieuprawnionemu pobieraniu i przeglądaniu danych osobowych lub zbiorów zawierających takie dane.

6. Przetwarzanie przez osoby trzecie danych osobowych pochodzących ze zbiorów dostępnych dla osób trzecich

6.1 Jeżeli osoba, której dane dotyczą jest prawnie zobowiązana do dostarczenia dotyczących jej danych w celu zarejestrowania ich w zbiorze dostępnym dla osób trzecich, przetwarzanie tych danych przez osoby trzecie powinno być uzależnione od wyraźnej i świadomej zgody osoby, której dane dotyczą, bądź być zgodne z przepisami prawa.

W przypadku, gdy wymagana jest zgoda, osoba, której dane dotyczą powinna mieć możliwość wycofania tej zgody w dowolnym momencie.

6.2 Jeżeli umieszczenie danych w zbiorze dostępnym dla osób trzecich jest fakultatywne, osoba, której dane dotyczą powinna, przed lub w czasie pobierania danych być poinformowana o przysługującym jej prawie do:

- a) nie umieszczania jej danych w zbiorze dostępnym dla osób trzecich; lub
- b) umieszczania i udostępniania ich z zastrzeżeniem, że nie mogą one być przetwarzane przez osoby trzecie; lub
- c) wyrażenia sprzeciwu, aby były one w dalszym ciągu przetwarzane przez osoby trzecie; lub
- d) usunięcia ich w dowolnym momencie.

6.3 Jeżeli osoba trzecia tworzy zbiór zawierający dane osobowe pochodzące ze zbiorów dostępnych dla osób trzecich, zbiory te muszą być zgodne z wymogami ustawodawstwa krajowego dotyczącego ochrony danych, włącznie z prawami przysługującymi osobie, której dane dotyczą..

Osoba, której dane dotyczą powinna w szczególności posiadać wiedzę o istnieniu i o celach nowego zbioru oraz o swoim prawie do usunięcia dotyczących jej danych z tego zbioru.

7. Łączenie/wiązanie zbiorów

7.1 Z wyłączeniem przypadków, w których prawo krajowe na to zezwala i zapewnia odpowiednie gwarancje, wiązanie, w szczególności poprzez łączenie, fuzję lub pobieranie drogą elektroniczną danych osobowych, pochodzących ze zbiorów składających się z danych osobowych dostępnych dla osób trzecich, w celu tworzenia nowych zbiorów, jak również łączenie zbiorów lub danych będących w posiadaniu osób trzecich z jednym lub z wieloma zbiorami będącymi w posiadaniu instytucji publicznych w celu wzbogacenia istniejących zbiorów lub danych, powinno być zabronione.

8. Transgraniczne udostępnianie danych

8.1 Zasady niniejszej Rekomendacji mają zastosowanie do przekazywania za granicę danych osobowych gromadzonych przez instytucje publiczne, jeżeli mają one być udostępniane osobom trzecim.

8.2 Udostępnianie za granicę danych osobowych osobom trzecim do państwa, które ratyfikowało Konwencję 108 i które posiada ustawodawstwo w dziedzinie ochrony danych nie powinno być objęte szczególnymi przepisami ochrony prywatności.

8.3 W przypadku, gdy zapewniona jest równoważna zasada ochrony, nie powinno być ograniczeń w odniesieniu do transgranicznego udostępniania danych osobowych osobom trzecim mającym siedzibę w państwie, które nie ratyfikowało Konwencji 108, lecz posiadającym postanowienia prawne zgodne z zasadami wyżej wymienionej Konwencji i z zasadami niniejszej Rekomendacji.

8.4 O ile prawo krajowe nie stanowi inaczej, transgraniczne udostępnianie danych osobowych osobom trzecim mającym siedzibę w państwie nie posiadającym postanowień prawnych zgodnych z Konwencją 108 oraz z niniejszą Rekomendacją w zasadzie nie powinno mieć miejsca, chyba, że:

- a) zostały podjęte niezbędne środki, włącznie ze środkami umownymi, w celu poszanowania zasad Konwencji i Rekomendacji, a osoba, której dane dotyczą miała możliwość sprzeciwienia się udostępnieniu, lub
 - b) osoba, której dane dotyczą wyraziła pisemną, wyraźną i świadomą zgodę oraz posiada możliwość wycofania swojej zgody w dowolnym momencie.
- 8.5 Należy podjąć środki mające przeciwdziałać automatycznemu transgranicznemu udostępnianiu danych osobowych lub zbiorów zawierających dane osobowe osobom trzecim, bez wiedzy osób, których dane dotyczą.

9. Koordynacja/Współpraca

- 9.1 W przypadku, gdy ustawodawstwo ogólne dotyczące dostępu do informacji sektora publicznego przewiduje powołanie organu nadzorczego w celu wdrożenia tych przepisów oraz gdy istnieje również ogólne ustawodawstwo w zakresie ochrony danych przewidujące powołanie odrębnego organu odpowiedzialnego za wdrożenie tego ustawodawstwa, organy te powinny porozumieć się w celu ułatwienia wymiany informacji dotyczących zasad udostępniania danych osobowych pochodzących ze zbiorów dostępnych dla osób trzecich.

¹ W czasie przyjmowania niniejszej Rekomendacji, zgodnie z artykułem 10.2.c Rozporządzenia wewnętrznego spotkań Ministrów Delegatów:

- Delegat Irlandii zastrzegł prawo swojego rządu przyjęcia bądź nie zasad 6.2, 6.3 ust. 2 i zasady 7.1 Załącznika do Rekomendacji;
- Delegaci Norwegii i Zjednoczonego Królestwa zastrzegli prawo ich rządów do przyjęcia bądź nie zasad 6.2 i 6.3 ust. 2 Załącznika do Rekomendacji;
- Delegat Szwecji zastrzegł prawo swojego rządu do przyjęcia bądź nie zasady 6.2 Załącznika do Rekomendacji.